

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

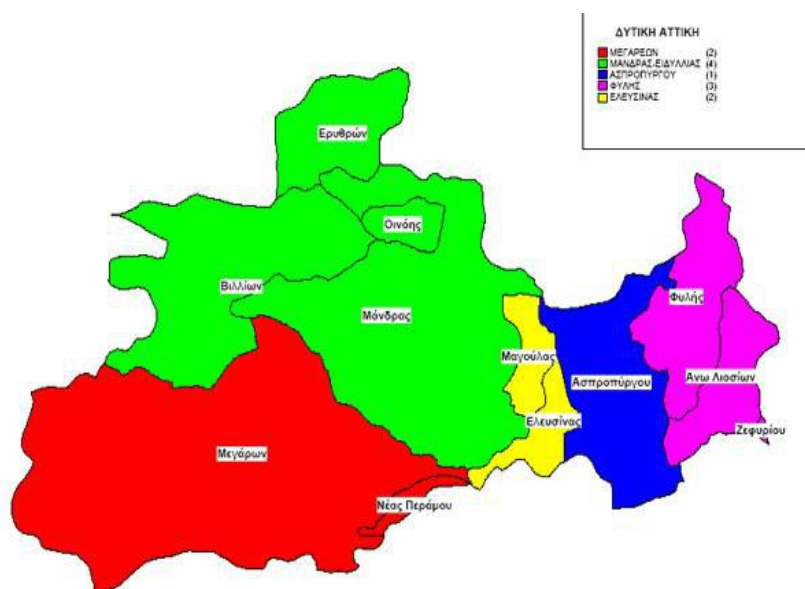
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

**ΙΔΡΥΣΗ
ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ (ΣΔΕ)
ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ**

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Συντάκτης/ Υπεύθυνος Συνεργάτης Γραφείου Αντιπεριφερειάρχη:

Δ. Μπουρικός

ΕΛΕΥΣΙΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γενικά.....	4
2. Στοιχεία υφιστάμενης κατάστασης.....	7
2.1. Πληθυσμιακό και δημογραφικό περιβάλλον.....	7
2.2. Ανεργία.....	13
2.3. Άνθρωποι ευρισκόμενοι σε συνθήκες οικονομικής αδυναμίας. 15	
2.4. Περιθωριοποιημένες κοινότητες Ρομά.....	17
2.5. Παλιννοστούντες ομογενείς.....	20
2.6. Αναλφάβητοι.....	21
3. Forum Δυτικής Αττικής για θέματα Ρομά: Εντοπισμός αναγκών στο πεδίο της δια βίου μάθησης και δομών μάθησης δεύτερης ευκαιρίας	23
4. ΣΔΕ Δυτικής Αττικής με παραρτήματα στα Μέγαρα και τα Άνω Λιόσια/ Ζεφύρι.....	25
Βιβλιογραφία- Πηγές στοιχείων.....	29
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	30

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Η **Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής** (Δήμοι Ασπροπύργου, Ελευσίνας, Μεγαρέων, Μάνδρας- Ειδυλλίας, Φυλής) χαρακτηρίζεται από ένα **παράδοξο: Αν και διαθέτει τους υψηλότερους δείκτες** φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού, χωρικής συγκέντρωσης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, τραγικά υψηλού ποσοστού **οργανικού και λειτουργικού αναλφαβητισμού, δεν διαθέτει καμία δομή τυπικής εκπαίδευσης δεύτερης ευκαιρίας.**

Η **ίδρυση και λειτουργία Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας** προβάλλει ως αναγκαιότητα **στο πλαίσιο αντιμετώπισης και άρσης του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού** πολλών ομάδων του πληθυσμού της Δυτικής Αττικής με ιδιαίτερη ευαλωτότητα: Μακροχρόνιοι άνεργοι απόφοιτοι Δημοτικού ή μη έχοντες ολοκληρώσει το Δημοτικό, γυναίκες, μέλη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως παλιννοστούντες ομογενείς και τσιγγάνοι/ Ρομά κ.ά.

Τα ήδη υφιστάμενα ΣΔΕ στις Αχαρνές, στους Αγίους Αναργύρους και στο Περιστέρι, δεδομένης της γεωγραφικής και συγκοινωνιακής ταυτότητας της Δυτικής Αττικής, **ουσιαστικά δεν δύνανται να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των κατοίκων στα Μέγαρα, στην Ελευσίνα, στη Μάνδρα- Ειδυλλία και τον Ασπρόπυργο,** ενώ και η εξυπηρέτηση των Άνω Λιοσίων και του Ζεφυρίου- που βρίσκονται εγγύτερα στα ΣΔΕ της δυτικής ζώνης του Λεκανοπεδίου- δεν είναι δεδομένη.

Η **ίδρυση και λειτουργία ΣΔΕ στη Δυτική Αττική** θα ήταν χρήσιμο να ενταχθεί **σε μια ευρύτερη στρατηγική κοινωνικής παρέμβασης σε χωρικές ενότητες και θύλακες** με έντονα στοιχεία κοινωνικού διαχωρισμού, αποκλεισμού ακόμα και γκετοποίησης, με μέριμνα για την ύπαρξη συνοδευτικών υποστηρικτικών δράσεων προς ενίσχυση εγγραφής και συνέχισης της φοίτησης στο ΣΔΕ.

Απαιτείται, επίσης, να ληφθεί υπόψη η ανάγκη χωροθέτησης του ΣΔΕ σε περιοχή κεντροβαρική στη Δυτική Αττική που έχει την καλύτερη και πιο ισόρροπη συγκοινωνιακή πρόσβαση έτσι ώστε να ενισχυθεί η προσβασιμότητα όλων, ανεξαρτήτως του ιδιαίτερου τόπου κατοικίας του στην ευρύτερη περιοχή. Ως εκ τούτου, η **Ελευσίνα** προβάλλει ως η καταλληλότερη περιοχή για την έδρα του ΣΔΕ και προτείνεται η λειτουργία δυο αποκεντρωμένων δομών του ΣΔΕ (τμήματα): ένα στα **Μέγαρα** (δυτικό άκρο της Δυτικής Αττικής) και ένα στα **Άνω Λιόσια/ Ζεφύρι**

1. Γενικά

Η Δυτική Αττική δέχθηκε κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης και της εφαρμογής των πολιτικών λιτότητας, ένα σημαντικό πλήγμα στην κοινωνική συνοχή της, ήδη επιβαρυσμένη από τα χρόνια προβλήματα αποβιομηχάνισης, συγκέντρωσης οχλουσών βιομηχανικών δραστηριοτήτων, αδυναμία διαχείρισης και αρμονικής συνύπαρξης με περιθωριοποιημένες κοινότητες (πχ. Ρομά) και φτωχοποίησης ευρύτερων πληθυσμιακών στρωμάτων.

Η κοινωνιολογική προσέγγιση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης αναφέρεται στην ύπαρξη δεσμών ενότητας σε μια πληθυσμιακή ομάδα (ενεργός σύνδεση και συναρμογή των μελών του συνόλου), στο βαθμό συσπείρωσης, την υιοθέτηση μιας ιδιαίτερης ταυτότητας, την «αίσθηση της κοινότητας», την ύπαρξη εθελοντικών δικτύων, την κάλυψη κοινωνικών και προνοιακών δικαιωμάτων, τον περιορισμό της παρέκκλισης και της εκτροπής, την αποφυγή καταστάσεων ανομίας κ.ά.

Η ευρεία δυσανεξία και δυσφορία στην περιοχή της Δυτικής Αττικής για την ανεργία, τη φτωχοποίηση, την παραβατικότητα, την έλλειψη πρόσβασης σε βασικά κοινωνικά αγαθά, αποτυπώνεται με ιδιαίτερη ένταση σε επιμέρους χωρικές ενότητες της Δυτικής Αττικής. Σύμφωνα τα διαθέσιμα στοιχεία από κοινωνικές έρευνες, ο *υψηλός βαθμός κοινωνικού διαχωρισμού και η υψηλή συγκέντρωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων* εντός της Δυτικής Αττικής (Μαλούτας, 1998) συνδέεται με την *ύπαρξη ενός φαύλου κύκλου* όπου το χαμηλό επίπεδο διαβίωσης συμβάλει στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου ή και την παντελή

έλλειψη σχολικής ένταξης και εν συνεχεία στις μειωμένες ευκαιρίες αξιοπρεπούς απασχόλησης και κοινωνικο-οικονομικής βελτίωσης.

Σε συνθήκες βαθιάς και παρατεταμένης οικονομικής κρίσης (τραγική αύξηση της ανεργίας και της μακροχρόνιας ανεργίας), **η ανάγκη διασύνδεσης στρωμάτων του πληθυσμού με την τυπική και άτυπη εκπαίδευση αποκτά χαρακτήρα στρατηγικής σημασίας για την κοινωνική συνοχή** μέσα από την αναβάθμιση δεξιοτήτων, την επανασύνδεση με την αγορά εργασίας που μετασχηματίζεται και την ενδυνάμωση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων στην προσπάθεια οικονομικής επιβίωσης (πχ. μέσω της μικρής και μεσαία οικονομίας, της κοινωνικής οικονομίας) αλλά και τη στήριξη της ευρύτερης κοινωνικής συμμετοχής τους και της διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους ως δημοτών/ πολιτών.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Forum Δυτικής Αττικής για θέματα Ρομά έχει καταδειχτεί τόσο από τους ίδιους του τσιγγάνους (περιθωριοποιημένη κοινότητα/ ευάλωτη κοινωνική ομάδα) όσο και από τους συμμετέχοντες εκπροσώπους Δήμων, Δημοσίων Αρχών αλλά και κοινωνικών φορέων, η **τραγική έλλειψη πρόσβασης σε μια δομή δεύτερης ευκαιρίας** προκειμένου να επανενταχθούν ενήλικες Ρομά στην εκπαίδευση, να αποκτήσουν ουσιαστικά και τυπικά προσόντα και δεξιότητες προκειμένου να ενδυναμωθούν τόσο στην προσπάθεια λειτουργίας πολύ μικρών επιχειρήσεων όσο και στην προσπάθεια πρόσβασης στην αγορά εργασίας του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα (πχ. θέσεις εποχικού προσωπικού, κοινωφελής εργασία).

Στη Δυτική Αττική δεν λειτουργεί Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, ενώ η γεωγραφική και συγκοινωνιακή δικτύωση της περιοχής είναι αποτρεπτικός παράγοντας (οικονομικά και κοινωνικά) στην

προσπάθεια πρόσβασης σε ΣΔΕ που λειτουργούν σε άλλες Περιφερειακές Ενότητες (Ανατολική Αττική και Δυτικός Τομέας).

Η Δυτική Αττική με έναν συνολικό πληθυσμό 160.000 κατοίκων και με εξαιρετικά υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού στα όρια της φτώχειας ή/ και του κοινωνικού αποκλεισμού και με τρεις Δήμους της (Ασπρόπυργος, Φυλή, Μέγαρα) μεταξύ των πιο φτωχών/αποστερημένων αναπτυξιακά στο σύνολο των εξήντα- έξι Δήμων της Περιφέρειας Αττικής, **αποτελεί χωρικά περιοχή μείζονος προτεραιότητας για την ίδρυση και ανάπτυξη δομών και προγραμμάτων δεύτερης ευκαιρίας και δια βίου μάθησης.**

Η παροχή πρόσβασης των κατοίκων της Δυτικής Αττικής σε δομές δεύτερης ευκαιρίας εντάσσεται στην ευρύτερη στρατηγική της Περιφέρειας Αττικής/ Αντιπεριφέρειας Δυτικής Αττικής για την κοινωνική ένταξη και την αντιμετώπιση της φτώχειας, καθώς και στην ανάγκη λήψης μέτρων που θα συμβάλουν στην αποδυνάμωση των δυνάμενων γκετοποίησης (κοινωνικός διαχωρισμός) σε συγκεκριμένες χωρικές ενότητες.

Προς αυτή την κατεύθυνση και λαμβάνοντας υπόψη τα γεωγραφικά και συγκοινωνιακά χαρακτηριστικά της Δυτικής Αττικής, προβάλλει ως **αναγκαιότητα η ίδρυση Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας για την εξυπηρέτηση του Θριάσιου Πεδίου και της Μεγαρίδος** με έδρα την Ελευσίνα και με αποκεντρωμένα τμήματα στα Μέγαρα, τον Ασπρόπυργο και τα Άνω Λιόσια/ Ζεφύρι.

Η Ελευσίνα, έδρα της Αντιπεριφέρειας Δυτικής Αττικής, βρίσκεται στο κέντρο περίπου της Δυτικής Αττικής και αποτελεί συγκοινωνιακό κόμβο για όλη την περιοχή (Προαστιακός σιδηρόδρομος, πυκνό δίκτυο λεωφορειακών γραμμών προς όλες τις περιοχές της Δυτικής Αττικής) με δυνατότητα εξυπηρέτησης, εκτός της Ελευσίνας, και των

Δήμων Μάνδρας- Ειδυλλίας και Ασπροπύργου. Λόγω της γεωγραφικής και συγκοινωνιακής απόστασης των Δήμων Μεγάρων (δυτικό άκρο της Δυτικής Αττικής) και Φυλής (ανατολικό άκρο), το ΣΔΕ Δυτικής Αττικής θα μπορούσε να αναπτύξει δυο αποκεντρωμένα τμήματα αντιστοίχως.

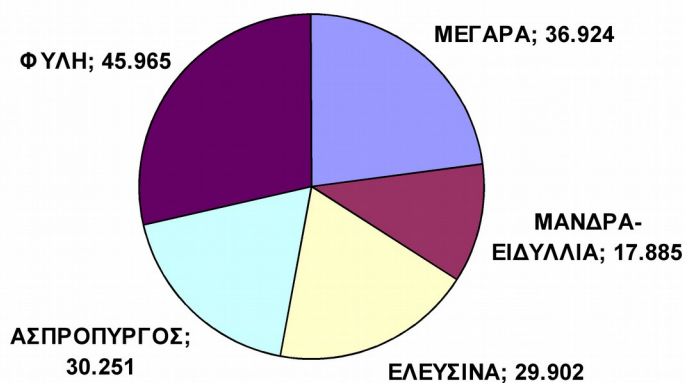
Η δημιουργία και η λειτουργία τμημάτων του ΣΔΕ στα Άνω Λιόσια/ Ζεφύρι (Δήμος Φυλής) θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί από δημοτικά κτίρια ή άλλα κτίρια κοινωνικών υποδομών σε θύλακες κοινωνικού διαχωρισμού (τάση γκετοποίησης) έτσι ώστε να υπάρξει η μεγαλύτερη δυνατή επίδραση στις κατά τόπον ευάλωτες κοινωνικές ομάδες ή περιθωριοποιημένες κοινότητες. Τα τμήματα ΣΔΕ θα μπορούσαν να αποτελέσουν το κέντρο μιας ευρύτερης πρωτοβουλίας με τη σύμπραξη των δυο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων φορέων για το σχεδιασμό και την υλοποίηση ποικίλων δράσεων γνωστικού και ευρύτερου πολιτισμικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος στις ανωτέρω χωρικές ενότητες.

2. Στοιχεία υφιστάμενης κατάστασης

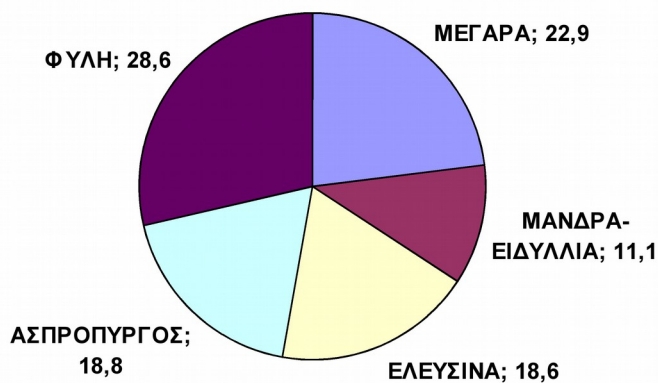
2.1. Πληθυσμιακό και δημογραφικό περιβάλλον

Η Δυτική Αττική έχει μόνιμο πληθυσμό 160.927 ανθρώπων στο σύνολο των 3.828.434 της Περιφέρειας Αττικής, αντιπροσωπεύοντας ποσοστό 4,20% του πληθυσμού της Περιφέρειας. Πολυπληθέστερος Δήμος στη Δυτική Αττική είναι ο Δήμος Φυλής (45965 ή το 28,6% του μόνιμου πληθυσμού της Δυτικής Αττικής) και ακολουθεί ο Δήμος Μεγαρέων (36924 ή το 22,9%), ο Δήμος Ασπροπύργου (30251 ή 18,8%), ο Δήμος Ελευσίνας (29902 ή 18,6%) και ο Δήμος Μάνδρας-Ειδυλλίας (17885 ή 11,1%), όπως εμφανίζεται και στα Διαγράμματα 1 και 2.

Διάγραμμα 1. Μόνιμος Πληθυσμός Δυτικής Αττικής ανά Δήμο
(Στοιχεία απογραφής 2011)

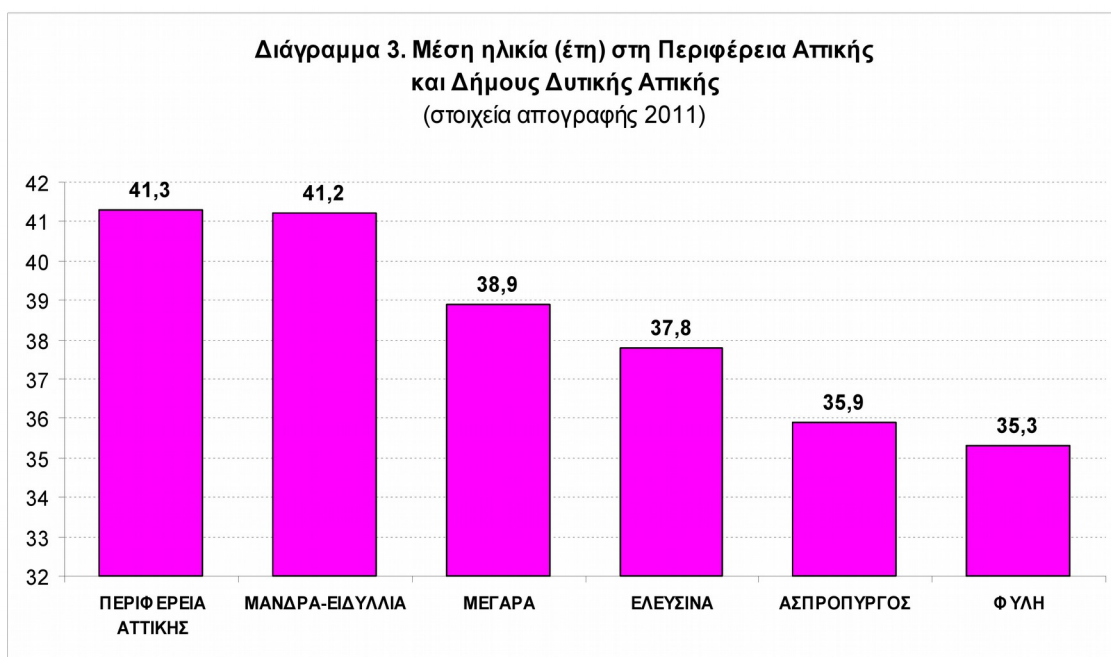
Διάγραμμα 2. Μόνιμος Πληθυσμός Δυτικής Αττικής ανά Δήμο
(Ποσοστό % σύνολο Δυτικής Αττικής, στοιχεία απογραφής 2011)

Η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού της Δυτικής Αττικής σε σύγκριση με την Περιφέρεια Αττικής αλλά και η σύγκριση μεταξύ των Δήμων της Δυτικής Αττικής, καταδεικνύει μια σειρά στοιχείων που επηρεάζουν τη ζήτηση για κοινωνικές, υγειονομικές υπηρεσίες

και υπηρεσίες εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και τροφοδοτούν την αξιολόγηση για την χαρτογράφηση των κενών στην παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών. Αναλυτικότερα:

- **Η μέση ηλικία του πληθυσμού της Δυτικής Αττικής είναι μικρότερη από αυτή της Περιφέρειας Αττικής**, διαθέτοντας έναν πιο νεανικό πληθυσμό και χαμηλότερους δείκτες δημογραφικής γήρανσης και εξάρτησης (Διάγραμμα 3).

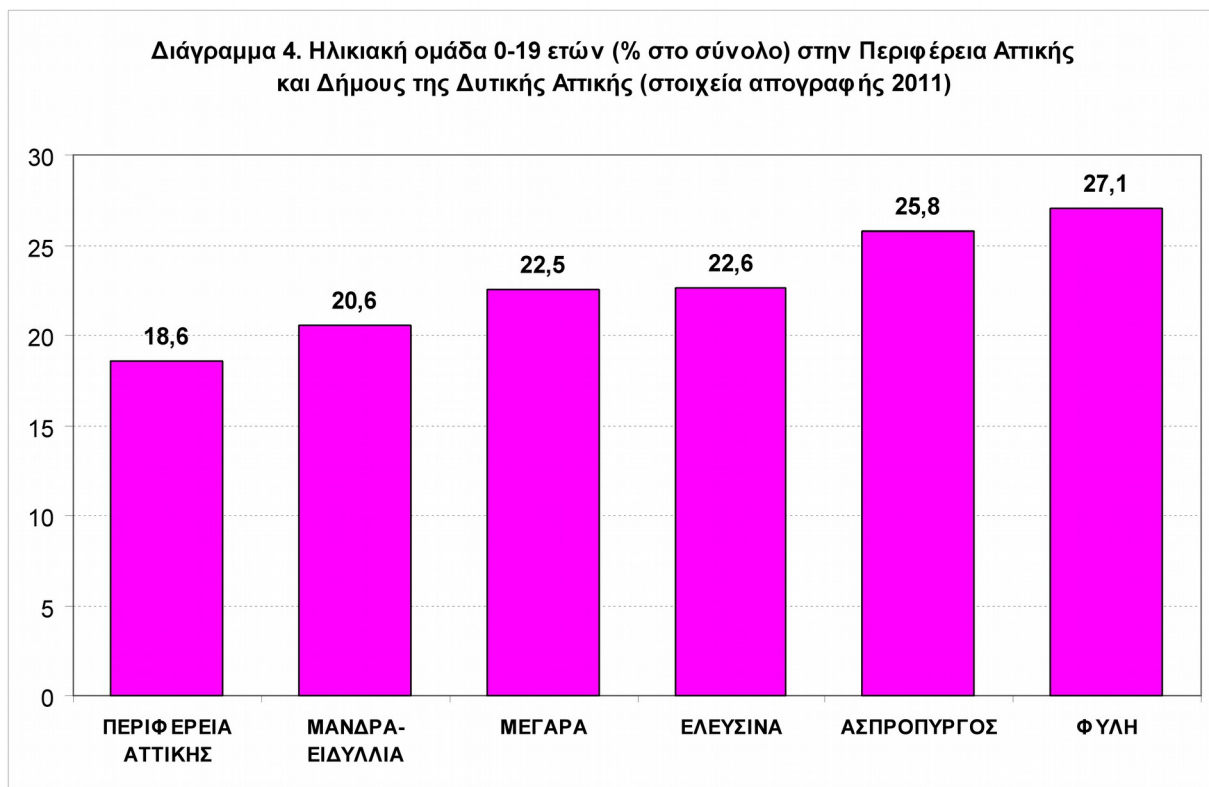
- **Η Δυτική Αττική έχει τον μικρότερο δείκτη γήρανσης** (74,7) συγκριτικά με τις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες της Αττικής (Πίνακας 1) και τον αντίστοιχο δείκτη στο σύνολο της χώρας.

Πίνακας 1. Ηλικιακή διάρθρωση πληθυσμού Περιφέρειας Αττικής ανά Π.Ε.

Χωρική ενότητα	Ηλικιακή Ομάδα						Δείκτης Γήρανσης
	0-14	%	15-64	%	65+	%	
Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών	118.895	11,5	718.018	69,7	192.607	18,7	162,0
Π.Ε. Βόρειου Τομέα Αθηνών	85.663	14,5	398.927	67,4	107.090	18,1	125,0
Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών	71.803	14,7	340.113	69,5	77.759	15,9	108,3
Π.Ε. Νότιου Τομέα Αθηνών	72.060	13,6	362.278	68,4	95.488	18,0	132,5
Π.Ε. Ανατολικής Αττικής	83.854	16,7	343.297	68,3	75.197	15,0	89,7
Π.Ε. Δυτικής Αττικής	29.174	18,1	109.969	68,3	21.784	13,5	74,7
Π.Ε. Πειραιώς	60.971	13,6	309.853	69,0	78.173	17,4	128,2
Π.Ε. Νήσων	9.771	13,1	47.678	63,9	17.202	23,0	176,1
Σύνολο Περιφέρειας Αττικής	532.191	13,9	2.630.133	68,7	665.300	17,4	125,0
Σύνολο Χώρας	1.569.089	14,5	7.137.438	66,0	2.108.670	19,5	134,4

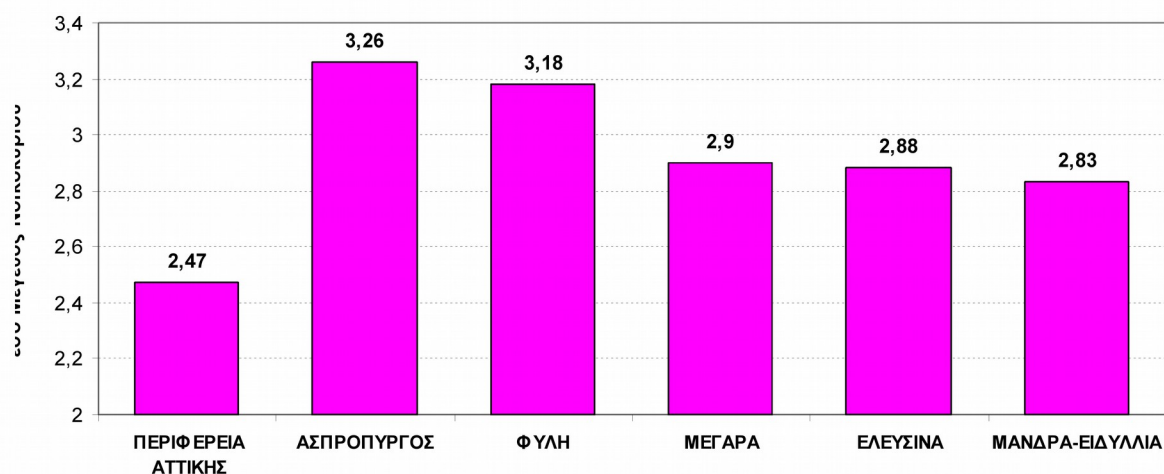
- Εντός της Δυτικής Αττικής, ωστόσο, καταγράφονται αποκλίσεις. **Οι Δήμοι Φυλής, Ασπροπύργου και Ελευσίνας έχουν πιο νεανικούς πληθυσμούς** σε σχέση με τους Δήμους Μεγάρων και Μάνδρας- Ειδυλλίας. Τη μεγαλύτερη μέση ηλικία, σχεδόν ίση με αυτή στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής (41,3 έτη) καταγράφει ο Δήμος Μάνδρας-Ειδυλλίας (41,2). Οι υπόλοιποι τέσσερις Δήμοι έχουν μικρότερη μέση ηλικία: 38,9 στα Μέγαρα, 37,8 στην Ελευσίνα, 35,9 στον Ασπρόπυργο και 35,3 στη Φυλή (βλέπε Διάγραμμα 3).
- **Όλοι οι Δήμοι της Δυτικής Αττικής διαθέτουν μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού της στην ηλικιακή ομάδα 0-19 ετών συγκριτικά με το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής.** Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτής της ιδιαίτερα ευάλωτης και εξαιρετικά σημαντικής για λόγους κοινωνικής επένδυσης πληθυσμιακής ομάδας, καταγράφεται στο Δήμο Φυλής (27,1%) και ακολουθούν ο Ασπρόπυργος (25,8%), η Ελευσίνα (22,6%), τα Μέγαρα (22,5%) και η

Μάνδρα-Ειδυλλία (20,6%) έναντι ποσοστού 18,6% στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής (βλέπε Διάγραμμα 4).

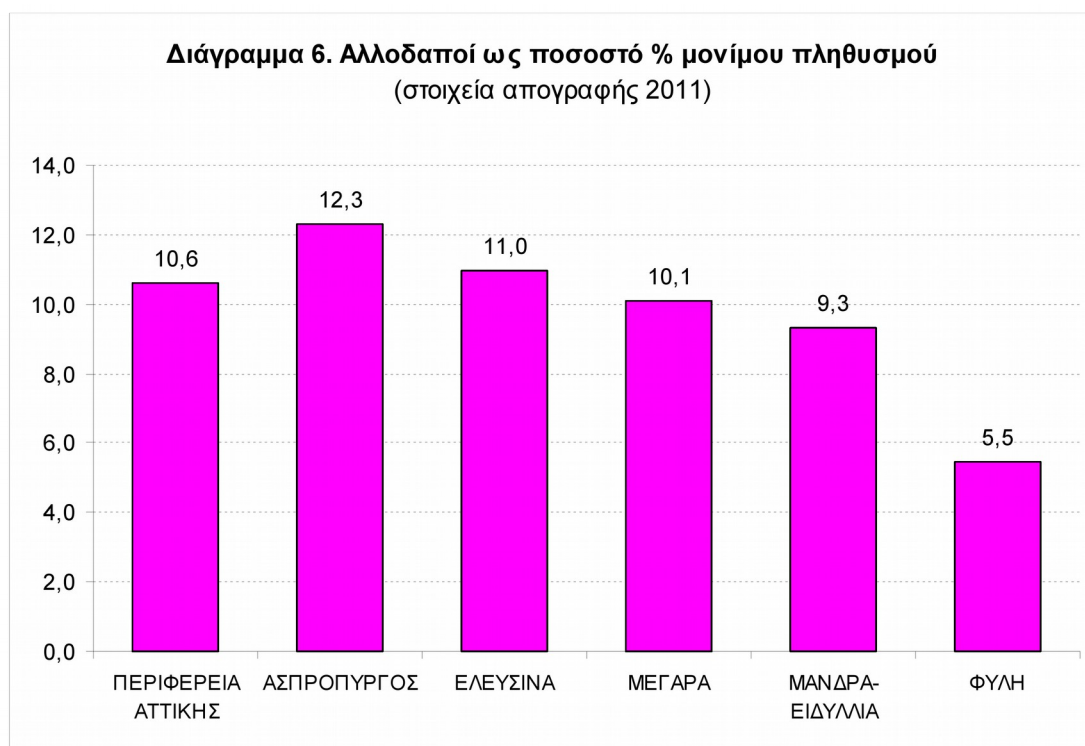

- Όλοι οι Δήμοι της Δυτικής Αττικής διαθέτουν μεγαλύτερο μέσο μέγεθος νοικοκυριού συγκριτικά με το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής. Με αντίστοιχο μέσο μέγεθος νοικοκυριού το 2,47 στην Περιφέρεια Αττικής, ο Ασπρόπυργος έχει 3,26 και ακολουθούν η Φυλή με 3,18, τα Μέγαρα με 2,9, η Ελευσίνα με 2,88 και η Μάνδρα-Ειδυλλία με 2,83 (βλέπε Διάγραμμα 5).

**Διάγραμμα 5. Μέσο μέγεθος νοικοκυριού
στην Περιφέρεια Αττικής και Δήμους Δυτικής Αττικής**
(στοιχεία απογραφής 2011)

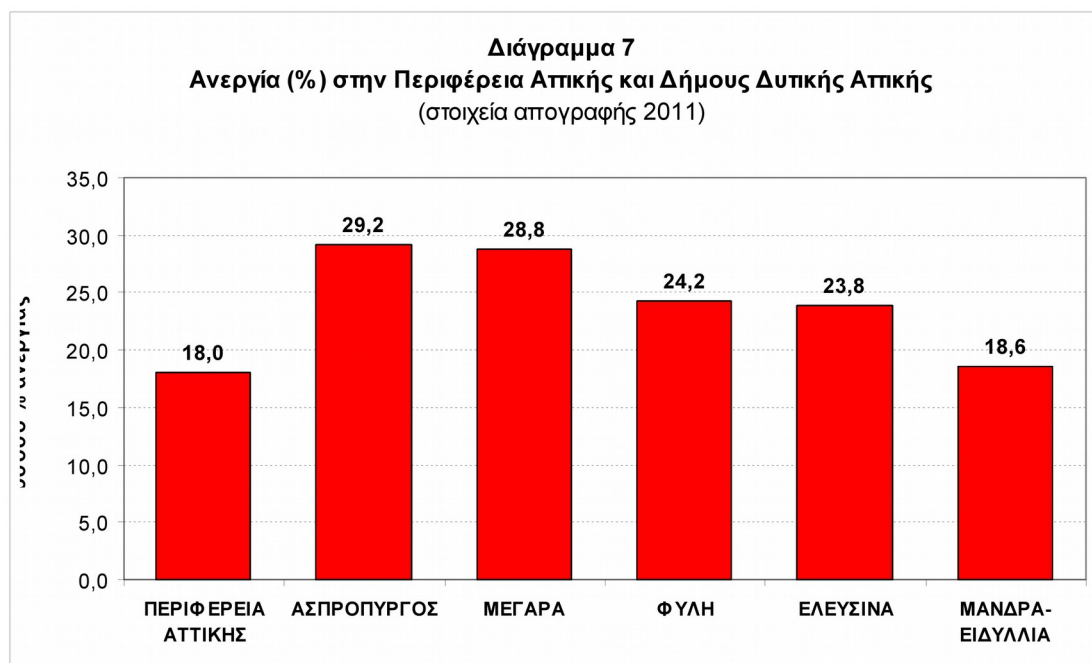

- Η παρουσία αλλοδαπών στην απογραφή του μόνιμου πληθυσμού στη Δυτική Αττική κυμαίνεται κοντά στο ποσοστό που καταγράφεται για το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής (10,6%), με εξαίρεση τον Δήμο Φυλής στον οποίο το ποσοστό αλλοδαπών είναι περίπου κατά 50% χαμηλότερο (5,5% μόνιμου πληθυσμού). Στους λοιπούς Δήμους της Δυτικής Αττικής (βλέπε Διάγραμμα 6), το μεγαλύτερο ποσοστό αλλοδαπών καταγράφεται στον Ασπρόπυργο (12,3%) και ακολουθεί η Ελευσίνα (11%), τα Μέγαρα (10,1%) και η Μάνδρα- Ειδυλλία (9,3%).

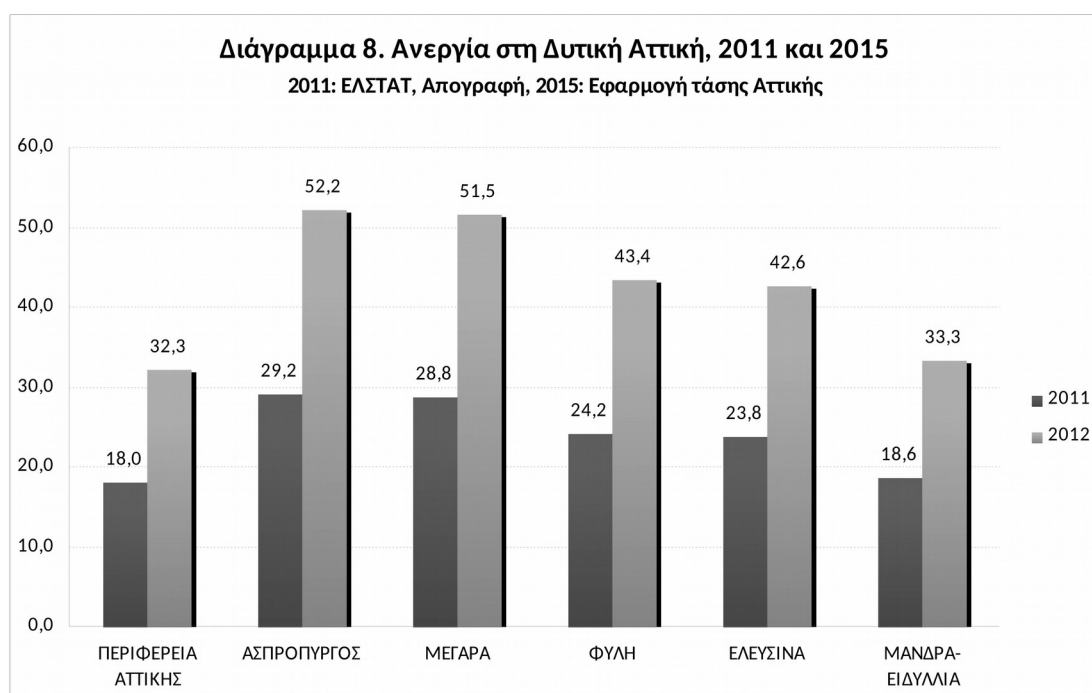

2.2. Ανεργία

Η Δυτική Αττική έχει έναν αρκετά υψηλότερο δείκτη ανεργίας συγκριτικά με το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής (βλέπε Διάγραμμα 7). Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας καταγράφεται στον Ασπρόπυργο (29,2%) και ακολουθούν τα Μέγαρα (28,8%), η Φυλή (24,2%), η Ελευσίνα (23,8%) και η Μάνδρα- Ειδυλλία (18,6%). Τα ποσοστά αυτά αναφέρονται στην απογραφή του 2011, και δεδομένου ότι η οικονομική κρίση και η πολιτική της λιτότητας χτύπησε ασύμμετρα τις πιο φτωχές και οικονομικά υστερούσες περιοχές, η σημερινή κατάσταση στη Δυτική Αττική είναι τραγικά χειρότερη.

Στη βάση ίδιας επεξεργασίας στοιχείων για την εξέλιξη της ανεργίας στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής για την περίοδο 2011-2015, **η ανεργία στη Δυτική Αττική είναι εξαιρετικά υψηλότερη σε σχέση με το σύνολο της Αττικής**. Το 2015, η ανεργία στους Δήμους Ασπροπύργου, Μεγάρων, Φυλής και Ελευσίνας κυμάνθηκε μεταξύ 40-52%! (βλ. Διάγραμμα 8).

Η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνεται και από σχετική έρευνα του ΕΚΚΕ για τις χωρικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Αττική, όπου χαρτογραφείται η πολύ υψηλότερη ανεργία και φτώχεια σε επιμέρους ενότητες της Αττικής.

2.3. Άνθρωποι ευρισκόμενοι σε συνθήκες οικονομικής αδυναμίας

Σύμφωνα με στοιχεία που έχουν αντληθεί από τους Δήμους της Δυτικής Αττικής στο πλαίσιο του προγράμματος ΤΕΒΑ (Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Υλικής Βοήθειας), καταγράφεται μια εξαιρετικά δυσχερής κοινωνική κατάσταση με σημαντικό τμήμα του πληθυσμού στα όρια της εισοδηματικής φτώχειας (Βλ. Πίνακας 2). Οι συνολικά ωφελούμενοι από κοινωνικές και προνοιακές υπηρεσίες και παροχές από τους πέντε Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας ανέρχονται σε **21.184** άτομα ή στο **15,0%** του νόμιμου πληθυσμού της Π.Ε. με το μεγαλύτερο αριθμό ωφελούμενων στο Δήμο Φυλής (8096 άτομα).

**Πίνακας 2. Ωφελούμενοι από Κοινωνικές και Προνοιακές Υπηρεσίες και Παροχές
στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής
Περιφερειακή Ενότητα ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ**

Περιφερειακή Ενότητα ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ									
Περιφέρεια ΑΤΤΙΚΗΣ									
Φτωχά νοικοκυριά που διαβιούν σε καθεστώς φτώχειας, ή ακραίας φτώχειας ή κινδύνου φτώχειας, Νοικοκυριά με παιδιά, και ιδιαιτέρως τα μονογονεϊκά και τρίτεκνα/πολύτεκνα, νοικοκυριά, τα οποία πλήττονται περισσότερο από συνθήκες αποστέρησης, Πολυμελείς Οικογένειες									Άστεγοι
Δήμοι (Χωρικές Ενότητες αναφοράς στην Π.Ε.)	Πλήθος Νοικοκυριών	Επιλέξιμα Μέλη Νοικοκυριών				Σύνολο Μελών Νοικοκυριών	ΑΜΕΑ (επί του συνόλου των μελών των νοικοκυριών)	Μέλη Περιθωριοποιημένων Κοινοτήτων (επί του συνόλου των μελών των νοικοκυριών)	
		Γονείς	Ανήλικα Παιδιά	Και εξ αυτών παιδιά ηλικίας 0-6 ετών	Λοιπά Μέλη του Νοικοκυριού				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=2+3+5	(7)	(8)	(9)
ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	412	516	272	84	308	1.096	30	0	5
ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	750	1500	1200	250	900	3.600	80	0	9
ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	880	1400	850	210	1575	3.825	40	200	110
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	475	1.384	769	190	390	2.543	140	200	13
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	3.061	4.978	3.957	879	1.185	10.120	437	2.030	120
ΣΥΝΟΛΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	5.578	9.778	7.048	1.613	4.358	21.184	727	2430	257

Πηγή: Κοινωνική Σύμπραξη Δυτικής Αττικής/ ΤΕΒΑ (Φεβρουάριος 2015)

Τα οριστικά αποτελέσματα για τους δικαιούχους του ΤΕΒΑ στη Δυτική Αττική επιβεβαιώνουν την εξαιρετικά δύσκολη κοινωνικο-οικονομική κατάσταση στις εν λόγω περιοχές με συγκέντρωση πληθυσμών που πλήττονται από ακραία φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό με χωρικής συγκέντρωση στους Δήμους Φυλής, Ασπροπύργου και Μεγαρέων (βλ. Πίνακας 3).

Πίνακας 3: Ωφελοούμενοι (πλήθος μελών) και απορριφθέντες στην Κοινωνική Σύμπραξη Δυτικής Αττικής

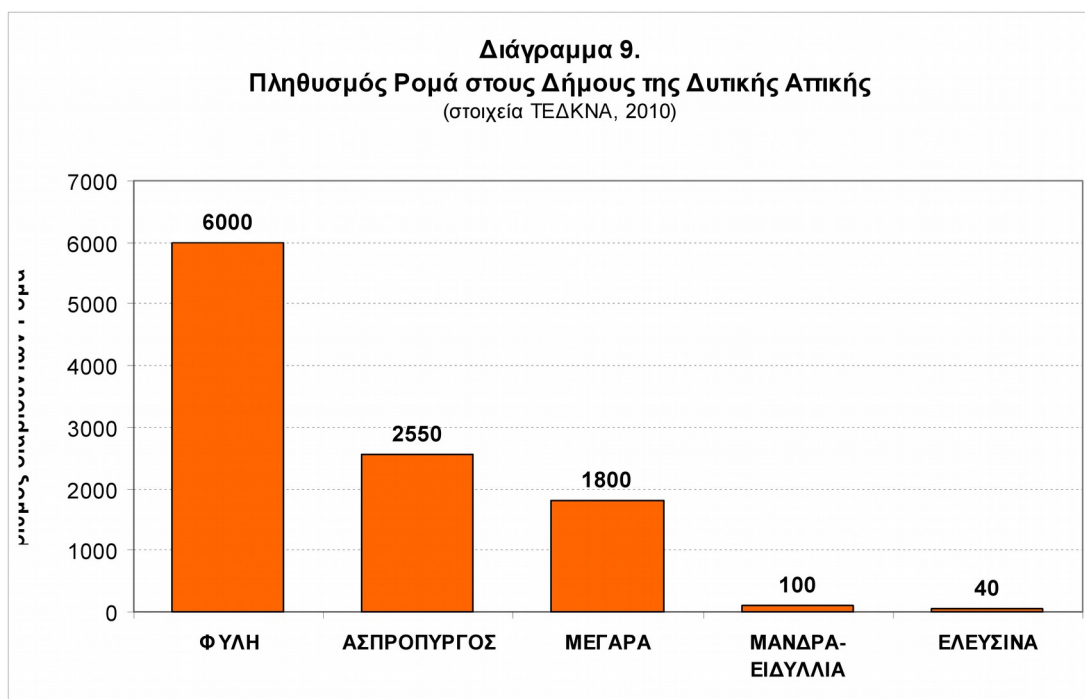
ΕΤΑΙΡΟΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΠΛΗΘΟΣ ΜΕΛΩΝ)	ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΝΤΕΣ
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	4504	812
ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	2713	574
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	2379	269
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΦΥΛΗΣ	645	292
ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	634	152
ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ- ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	532	103
Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	305	96
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΙΛΙΟΥ	230	106
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ	11942	2404

2.4. Περιθωριοποιημένες κοινότητες Ρομά

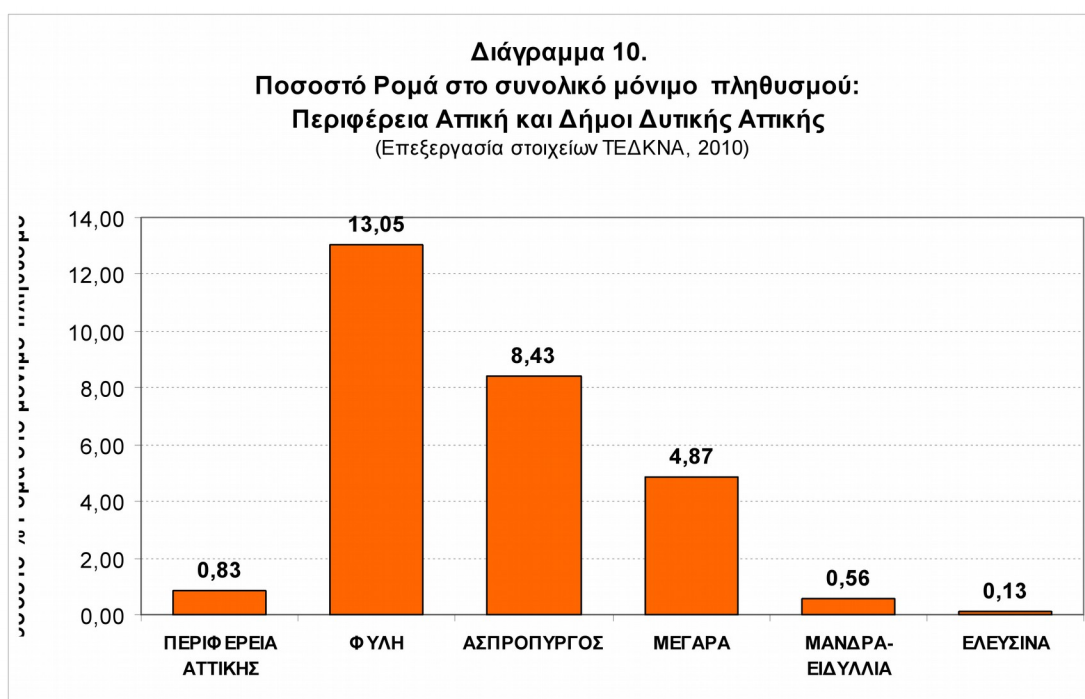
Στη Δυτική Αττική διαβιούν πολυάριθμες κοινότητες των Ρομά, η αριθμητική όμως εκτίμηση αυτών ποικίλλει μεταξύ διαφόρων δημοσιεύσεων και πηγών με σαφή τάση υποεκτίμησης. Σύμφωνα με το Πλαίσιο Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά, 2012-2020 (στοιχεία 1998 και 2008), ο συνολικός αριθμός των Ρομά (εδραιωποιημένων και εποχικών) στη Δυτική Αττική είναι 2942 άτομα, εκ των οποίων 773 εδραιωποιημένοι και 2169 εποχικοί.

Ωστόσο, η μελέτη της ΤΕΔΚΝΑ (2010) για την εξεύρεση χώρων στην Αττική για τη μετεγκατάσταση των Ρομά από την περιοχή του Ελαιώνα προσφέρει μια πιο πραγματική εκτίμηση του αριθμού των Ρομά στη Δυτική Αττική. Σύμφωνα με αυτή την έρευνα, **οι Ρομά ανέρχονται συνολικά στη Δυτική Αττική περίπου στις 10.000**, εκ των οποίων οι 750 διαμένουν σε καταυλισμούς στον Ασπρόπυργο (βλέπε Διάγραμμα 9). Ο μεγαλύτερος αριθμός Ρομά διαβιώνει στη Φυλή (6000 άτομα), και ακολουθεί ο Ασπρόπυργος (2550), τα Μέγαρα (1800), η Μάνδρα-Ειδυλλία (100) και η Ελευσίνα (40).

Είναι αξιοσημείωτο ότι ακόμα και τα στοιχεία της ΤΕΔΚΝΑ θεωρούνται από τους τοπικούς φορείς κατώτερα των πραγματικών δεδομένης της δυσχέρειας καταγραφής των συγκεκριμένων πληθυσμών και της ύπαρξης μεγάλου τμήματος που εποχιακά διαβιούν στην περιοχή της Δυτικής Αττικής. Στη βάση εκτιμήσεων των ίδιων των Δήμων και της εκτίμησης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το συνολικό πληθυσμό Ρομά στην Ελλάδα, προκύπτει η αδρή τελική εκτίμηση περί ύπαρξης ενός συνολικού πληθυσμού **25.000-30.000 Ρομά** που διαβιώνει, μόνιμα ή κατά περιόδους, στη Δυτική Αττική.

Ενώ στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής, οι Ρομά αντιπροσωπεύουν το 0,83% του μόνιμου πληθυσμού (επεξεργασία στοιχείων μελέτης ΤΕΔΚΝΑ), το αντίστοιχο ποσοστό στο Δήμο Φυλής είναι 13,05% (βλέπε Διάγραμμα 10) και ακολουθούν ο Ασπρόπυργος (8,43%), τα Μέγαρα (3,52%), η Μάνδρα-Ειδυλλία (0,56%) και η Ελευσίνα (0,13%).

2.5. Παλιννοστούντες ομογενείς

Η Δυτική Αττική αποτέλεσε την τρίτη κατά σειρά περιοχή της χώρας με το μεγαλύτερο αριθμό εγκατάστασης ομογενών από τις χώρες της πρώην ΕΣΔΔ την περίοδο 1989-2000, μετά την Θεσσαλονίκη και την Αθήνα (Πηγή: Γ.Γ. Παλιννοστούντων Ομογενών: 2002), ο δε Ασπρόπυργος είναι ο τρίτος σε όλη την Ελλάδα πολυπληθέστερος Δήμος σε ομογενείς (μετά τη Θεσσαλονίκη και τις Αχαρνές).

Πίνακας 4. Παλιννοστούντες ομογενείς στη Δυτική Αττική

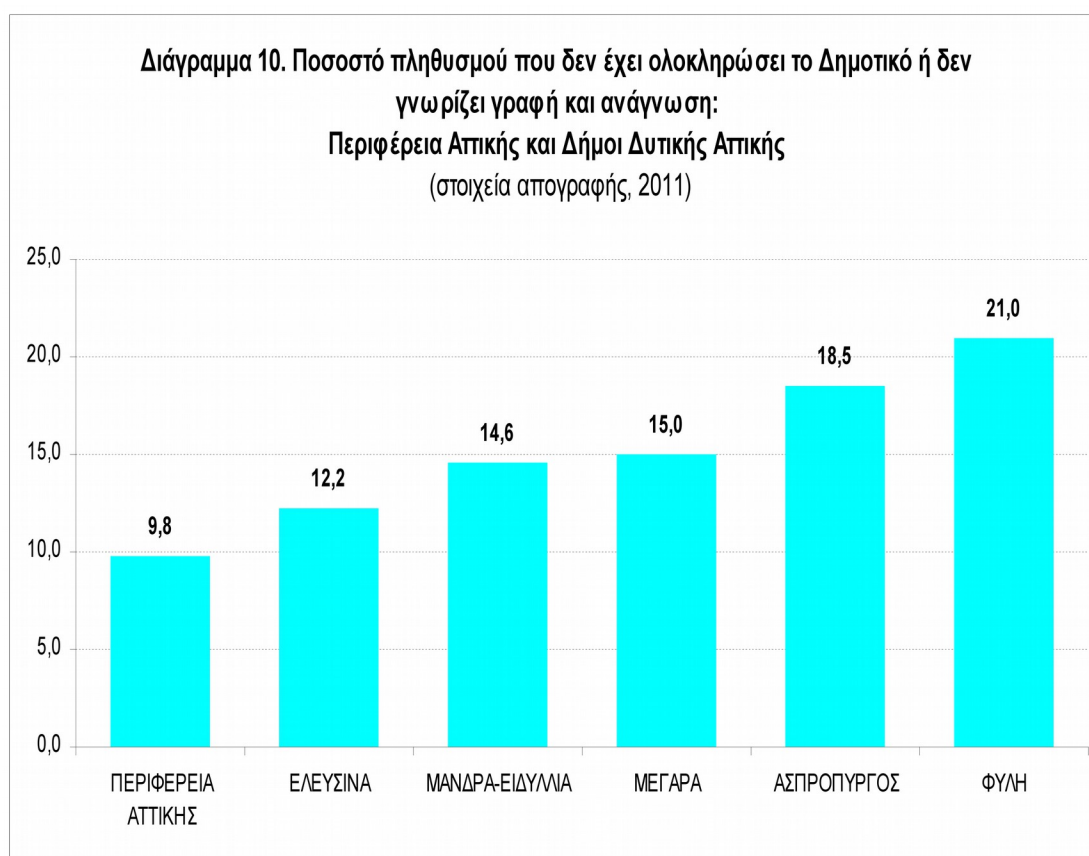
ΠΕΡΙΟΧΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΣΥΝΟΛΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ Δ. ΑΤΤΙΚΗΣ
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ	12876	6335	6541	46,1%
ΜΑΓΟΥΛΑ	636	302	334	15,6%
ΕΛΕΥΣΙΝΑ	2178	1067	1111	8,4%
Α. ΛΙΟΣΙΑ	1307	634	673	5%
ΜΑΝΔΡΑ	365	162	203	
ΖΕΦΥΡΙ	82	43	39	
Μ. ΠΕΥΚΟ	17	8	9	
ΑΛΛΟΙ ΔΗΜΟΙ	75	39	36	
ΣΥΝΟΛΟ	17536	8590	8946	11,6%

Πηγή: Στοιχεία απογραφής 2001

Οι παλιννοστούντες ομογενείς, ιδιαίτερα στη Δυτική Αττική, τείνουν να συγκεντρώνονται σε περιοχές με έντονα οικιστικά προβλήματα, γεγονός που ευνοεί τη χωρική γκετοποίηση και αντιμετωπίζουν προβλήματα ομαλής ένταξης στη σχολική και κοινωνική ζωή, εργασιακής αποκατάστασης και ξενοφοβίας/ ρατσισμού.

2.6. Αναλφάβητοι

Η Δυτική Αττική χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού (οργανικού και λειτουργικού) συγκριτικά με το σύνολο της Αττικής. Επίσης, εντός της Δυτικής Αττικής, καταγράφονται πολύ μεγάλες διαφοροποιήσεις μεταξύ των Δήμων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής (βλ. Διάγραμμα 8), το ποσοστό του πληθυσμού που δεν γνωρίζει γραφή ή ανάγνωση και δεν έχει ολοκληρώσει το Δημοτικό, ανέρχεται στο 21% του πληθυσμού στο Δήμο Φυλής και ακολουθεί ο Δήμος Ασπροπύργου με 18,5% και ο Δήμος Μεγάρων με 15%.

Ο οργανικός και λειτουργικός αναλφαβητισμός στη Δυτική Αττική αφορά κυρίως τις γυναίκες και τις περιθωριοποιημένες κοινότητες (τσιγγάνοι/Ρομά, παλιννοστούντες ομογενείς, λοιπά κοινωνικο-οικονομικά στρώματα σε συνθήκες υψηλής επισφάλειας).

Η **έμφυλη διάσταση του φαινομένου του αναλφαβητισμού**, ιδιαίτερα στη Δυτική Αττική, αποτυπώνεται χαρακτηριστικά στα στοιχεία της τελευταίας απογραφής (βλ. Διάγραμμα 11). **Ποσοστό 25,2% των γυναικών στη Δυτική Αττική δεν γνωρίζουν γραφή/ανάγνωση ή/και δεν έχουν ολοκληρώσει το Δημοτικό** κατέχοντας την υψηλότερη σχετική θέση στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής και με σημαντική διαφορά από την δεύτερη υψηλότερη σε ποσοστό Περιφερειακή Ενότητα (Νήσοι με 20,6%).

Η **περιθωριοποιημένη κοινότητα των τσιγγάνων/ Ρομά** εμφανίζει σε όλες τις διαθέσιμες κοινωνικές έρευνες εξαιρετικά υψηλό βαθμό οργανικού και λειτουργικού αναλφαβητισμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία έρευνας του 2006 για την περιοχή της Αττικής, φαίνεται ότι **το 63% του πληθυσμού Ρομά δεν γνωρίζει ανάγνωση/γραφή ή/και δεν έχει ολοκληρώσει το Δημοτικό** (Αναπτυξιακή Σύμπραξη Equal 'ΔΙΚΑΔΙ-ROM').

Συγκριτική έρευνα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA, 2014) σε έντεκα κράτη μέλη της ΕΕ καταδεικνύει ότι **στην Ελλάδα, το 52% των Ρομά ηλικίας 16 και άνω φαίνεται να είναι αναλφάβητο**. Το ποσοστό αυτό είναι το υψηλότερο μεταξύ των κρατών που περιλαμβάνονται στην έρευνα (Βουλγαρία, Τσεχία, Ισπανία, Γαλλία, Ουγγαρία, Ιταλία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία) και με μεγάλη διαφορά από το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό αναλφαβητισμού (35%) που εμφανίζεται στην Πορτογαλία. Το πλέον ανησυχητικό εύρημα στην περίπτωση της Ελλάδας είναι το εξαιρετικά υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού στους τσιγγάνους/ Ρομά ηλικίας 16-24 ετών που αγγίζει το 35%, υψηλότερο συγκριτικά με τις άλλες χώρες της έρευνας αλλά και με αξιοσημείωτη διαφορά σε σχέση με το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό (22%) που εμφανίζεται στη Ρουμανία.

3. Forum Δυτικής Αττικής για θέματα Ρομά: Εντοπισμός αναγκών στο πεδίο της δια βίου μάθησης και δομών μάθησης δεύτερης ευκαιρίας

Η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής, θεωρώντας ότι η προσπάθεια αντίστασης στην παραπέρα περιθωριοποίηση και η εν συνεχεία ανάταξη και αναγέννηση των ευρύτερων χωρικών ενοτήτων διαβίωσης των Ρομά, επιβάλλει τη συνεργασία και τη σύμπραξη των δυο βαθμών αυτοδιοίκησης και των ίδιων των Ρομά,

ανέλαβε την πρωτοβουλία ίδρυσης και λειτουργίας ενός άτυπου διαβουλευτικού σώματος με την ονομασία «**FORUM ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΡΟΜΑ**».

Σκοπός είναι να λειτουργήσει το Forum ως πεδίο συνάντησης-επικοινωνίας-συνεργασίας-μεταφοράς καλών πρακτικών στο πεδίο της αντιμετώπισης θεμάτων Ρομά στη Δυτική Αττική με τη συμμετοχή των πέντε Δήμων της οικείας Περιφερειακής Ενότητας (Ασπρόπυργος, Ελευσίνα, Μάνδρα-Ειδυλλία, Μέγαρα, Φυλή), τη συμμετοχή των συλλόγων Ρομά που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, της Ένωσης Διαμεσολαβητών και Συνεργατών Ελλήνων Ρομά, της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται στο συγκεκριμένο τομέα και των κατά περίπτωση δημοτικών, περιφερειακών και άλλων δημόσιων αρχών.

Μέχρι σήμερα (Ιούνιος 2016) έχουν οργανωθεί επτά ολομέλειες του Forum και αρκετές επιμέρους κατά περίπτωση συναντήσεις για τη χαρτογράφηση και προώθηση ειδικών προβλημάτων και θεμάτων. Από τις πρώτες συναντήσεις του Forum, **ιδιαίτερη σημασία δόθηκε από όλους τους συμμετέχοντες στην προώθηση της δια βίου μάθησης και της μάθησης δεύτερης ευκαιρίας σε ενήλικες Ρομά** προκειμένου να ενδυναμωθούν γνωστικά και κοινωνικά και να μπορέσουν να ενταχθούν στη νόμιμη αγορά εργασίας είτε ως αυτοαπασχολούμενοι είτε ως μισθωτοί.

Η 4^η συνάντηση του Δικτύου το 2015 (14 Οκτωβρίου), αφιερώθηκε στο θέμα: «**Τσιγγάνοι/ Ρομά και δια βίου μάθηση: Χαρτογράφηση αναγκών, ενημέρωση για υφιστάμενα προγράμματα και ενεργοποίηση κοινοτήτων Ρομά για συμμετοχή σε εξετάσεις απόκτησης απολυτηρίου Δημοτικού – δικτύωση με εσπερινά Γυμνάσια**». Στη συνάντηση παρουσιάστηκε η διαδικασία εξέτασης για την απόκτηση τίτλου

απολυτηρίου Δημοτικού για ενήλικες από τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Αττικής, οι δράσεις του Κέντρου Διαπολιτισμικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Αθηνών στο πεδίο της εκπαίδευσης και υποστήριξης ενηλίκων Ρομά και τα προγράμματα δια βίου μάθησης που αφορούν τους τσιγγάνους στο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου Φυλής. Τα κύρια συμπεράσματα του Forum είχαν ως ακολούθως:

- Δεν υπάρχουν επαρκείς και κατάλληλες υποδομές δια βίου μάθησης στη Δυτική Αττική- **Υπάρχει επείγουσα ανάγκη δημιουργίας ενός Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας,**
- Απαιτείται συστηματικής συνεργασία και δικτύωση μεταξύ τοπικής αυτοδιοίκησης, ερευνητικών φορέων, δομών δια βίου μάθησης, συλλόγων Ρομά και διαμεσολαβητών Ρομά,
- Η επίδραση του προγράμματος εκπαίδευσης τσιγγανοπαίδων στο πεδίο της προώθησης ενηλίκων τσιγγάνων στη δια βίου μάθηση είναι περιορισμένη λόγω ασυνεχειών του προγράμματος,
- Καταγράφεται πολλαπλότητα φορέων και αλληλοεπικάλυψη που απαιτεί συνεργασία και δικτύωση για την επίτευξη της βέλτιστης αποδοτικότητας των προσπάθειών, και
- Υπάρχει ανεπάρκεια κατάλληλων υποδομών σε περιοχές διαβίωσης τσιγγάνων με αποτέλεσμα η έλλειψη στέγασης ανάλογων προγραμμάτων και δράσεων να υπονομεύει την όλη προσπάθεια.

4. ΣΔΕ Δυτικής Αττικής με παραρτήματα στα Μέγαρα και τα Άνω Λιόσια/ Ζεφύρι

Η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής με πληθυσμό 160.000 κατοίκους, με δεδομένο δημογραφικό και κοινωνικό προφίλ και ανάγκες σε δομές δεύτερης ευκαιρίας (βλ. ανωτέρω σημείο 2) περί

υφιστάμενης κατάστασης), δεν έχει ΣΔΕ στα όριά της ενώ τα εγγύτερα ΣΔΕ (Αχαρνών, Αγ. Αναργύρων και Περιστερίου) ουσιαστικά δεν παρέχουν πρόσβαση σε ενήλικες από την Δυτική Αττική (με εξαίρεση ίσως τις περιοχές Άνω Λιοσίων και Ζεφυρίου).

Αναλυτικότερα, η χαρτογράφηση των αποστάσεων τεσσάρων βασικών συγκεντρώσεων πληθυσμού (Ελευσίνα, Μέγαρα, Άνω Λιόσια και Ασπρόπυργος) και μιας απομακρυσμένης δημοτικής κοινότητας (Βίλια) ως προς την πρόσβαση στα τρία υφιστάμενα ΣΔΕ που βρίσκονται εγγύτερα στην Π.Ε. Δυτικής Αττικής, καταδεικνύει τα ακόλουθα (βλ. και Πίνακα 5):

- Η μετακίνηση με ιδιωτικό όχημα απαιτεί χρήση της Αττικής Οδού (επιβάρυνση με τέλη διέλευσης), χιλιομετρικές αποστάσεις από 15-60 χλμ και χρόνο μετακίνηση 20-60' (με εξαίρεση τα Άνω Λιόσια).
- Η μετακίνηση με μέσα μαζικής μεταφοράς είναι εξαιρετικά δυσχερής αφού η πρόσβαση των περιοχών της Δυτικής Αττικής στα υφιστάμενα ΣΔΕ απαιτεί χρήση δύο ή και περισσότερων λεωφορειακών γραμμών σε συνδυασμό με προαστιακό σιδηρόδρομο και πεζοπορία.
- Η μετακίνηση με μέσα μαζικής μεταφοράς αυξάνει τον συνολικό χρόνο προσέγγισης στα ΣΔΕ κατά δύο ή και τρεις φορές επιπλέον του χρόνου που απαιτείται με αυτοκίνητο (ως Πίνακας 5) αλλά καθιστά και εξαιρετικά δυσχερή την επιστροφή από τα ΣΔΕ στις περιοχές κατοικίας, ιδιαίτερα τις νυχτερινές ώρες (με μόνη εξαίρεση τα Άνω Λιόσια που βρίσκονται εγγύτερα στα υφιστάμενα ΣΔΕ).

Δεδομένων όλων των παραπάνω, η εξέταση της ίδρυσης και λειτουργίας ΣΔΕ στη Δυτική Αττική οφείλει να λάβει σοβαρά υπόψη τις γεωγραφικές και συγκοινωνιακές συνθήκες έτσι ώστε να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή πολιτών από κάθε περιοχή της Δυτικής Αττικής.

Ως εκ τούτου και στη βάση της χαρτογράφησης των χρονο-αποστάσεων μεταξύ βασικών αστικών συγκεντρώσεων και των υφιστάμενων ΣΔΕ αλλά και της Ελευσίνας ως έχουσα κεντροβαρική θέση στην Π.Ε. Δυτικής Αττικής, προκύπτει ότι η ίδρυση και λειτουργία ΣΔΕ στη Δυτική Αττική (βλ. Πίνακα 5) μειώνει τις χρονο-αποστάσεις κατά 50% (μετακίνηση με ιδιωτικό όχημα) και διαθέτει πρόσβαση με αστική ή υπεραστική συγκοινωνία με όλες τις υπόλοιπες περιοχές της Δυτικής Αττικής.

Σε κάθε περίπτωση, *η λειτουργία παραρτημάτων του ΣΔΕ στα Μέγαρα και τα Άνω Λιόσια/ Ζεφύρι* (σε περίπτωση ύπαρξης βιωσιμότητας των δομών), *δύναται να εξασφαλίσει την μέγιστη δυνατή χωρική δικαιοσύνη* ως προς την προσβασιμότητα των ενδιαφερομένων στο ΣΔΕ.

Επισυνάπτεται Παράρτημα με Χαρτογραφικές Απεικονίσεις των χρονο-αποστάσεων των βασικών αστικών συγκεντρώσεων της Δυτικής Αττικής και των Βιλίων σε προορισμό τα ήδη υφιστάμενα ΣΔΕ που βρίσκονται εγγύτερα στη Δυτική Αττική και με προορισμό την Ελευσίνα (προτεινόμενη έδρα του ΣΔΕ Δυτικής Αττικής).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ (ΧΛΜ)* ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ (΄ΙΧ)*
ΔΗΜΩΝ/ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΑΠΟ ΤΑ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΣΔΕ (ΑΧΑΡΝΩΝ, ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ)
ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ (ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΤΟΠΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΔΕ)

ΔΗΜΟΙ/ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΣΔΕ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ		ΣΔΕ ΑΧΑΡΝΩΝ		ΣΔΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ		ΕΛΕΥΣΙΝΑ	
	ΑΠΟΣΤΑΣΗ	ΧΡΟΝΟΣ	ΑΠΟΣΤΑΣΗ	ΧΡΟΝΟΣ	ΑΠΟΣΤΑΣΗ	ΧΡΟΝΟΣ	ΑΠΟΣΤΑΣΗ	ΧΡΟΝΟΣ
ΕΛΕΥΣΙΝΑ	28	28΄	28,4	33΄	16,3	21΄	-	-
ΜΕΓΑΡΑ	50,5	54΄	50,6	48΄	45,1	46΄	30,7	32
ΒΙΛΙΑ	59,5	57΄	53,3	56΄	48,1	54΄	33,7	40
ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ	7,9	19΄	4,7	11΄	15,1	18΄	30,7	32
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ	24,2	25΄	15,9	26΄	14,2	21΄	5,6	11

*Η απόσταση αφορά την συντομότερη διαδρομή μεταξύ των δυο σημείων, όπως εμφανίζεται στη χρήση εύρεσης οδηγιών της google maps (<https://www.google.gr/maps>).

Σημείωση:

Τα Μέγαρα, τα Βίλια, τα Άνω Λιόσια και ο Ασπρόπυργος έχουν άμεση πρόσβαση στην Ελευσίνα είτε μέσω αστικών λεωφορειακών γραμμών ΟΑΣΑ είτε μέσω γραμμών ΚΤΕΛ (Μέγαρα, Βίλια).

Αντιθέτως, η πρόσβαση των περιοχών της Δυτικής Αττικής στα υφιστάμενα ΣΔΕ απαιτεί χρήση δύο ή και περισσότερων λεωφορειακών γραμμών σε συνδυασμό με προαστιακό σιδηρόδρομο και πεζοπορία, στοιχείο που αυξάνει τον συνολικό χρόνο προσέγγισης στα ΣΔΕ κατά δύο ή και τρεις φορές επιπλέον του χρόνου που απαιτείται με αυτοκίνητο (ως ανωτέρω Πίνακας) αλλά καθιστά και εξαιρετικά δυσχερή την επιστροφή από τα ΣΔΕ στις περιοχές κατοικίας, ιδιαίτερα νυχτερινές ώρες (με μόνη εξαίρεση τα Άνω Λιόσια που βρίσκονται εγγύτερα στα υφιστάμενα ΣΔΕ).

Βιβλιογραφία- Πηγές στοιχείων

ΔΙΚΑΔΙ-ROM (2006), *Μελέτη για την ανίχνευση των εκπαιδευτικών αναγκών των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων των Ρομά*, Αναπτυξιακή Σύμπραξη Equal, Αθήνα

ΕΛΣΤΑΤ: Απογραφή Πληθυσμού 2011
<http://www.statistics.gr/el/2011-census-pop-hous>

Μαλούτας Θ. (1998), Διερευνητικές μετρήσεις του κοινωνικού διαχωρισμού στις ελληνικές πόλεις, *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 96-97 (Β-Γ), 37-81

ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (2015), *Αξιολόγηση/ ιεράρχηση αναγκών σίτισης σε Δήμους της Δυτικής Αττικής και σχετικές κοινωνικές δομές τους στο πλαίσιο του προγράμματος επισιτιστικής στήριξης της Περιφέρειας Αττικής*, ΠΕΔΑ: Ελευσίνα

ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (2015), *Δυτική Αττική 2020+ Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού*, ΠΕΔΑ: Ελευσίνα

ΝΟΜΟΣ 2525/1997, άρθρο 5 «Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας» (ΦΕΚ 188^Α)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ (2015), *Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Αντιμετώπιση της Φτώχειας*, ΠΑΤΤ: Αθήνα
http://www.pepattikis.gr/wp-content/uploads/2016/02/ΠΕΣΚΕ_ΑΤΤΙΚΗΣ_v1.3.pdf

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 5953/2014 (ΦΕΚ 1861Β/8-7-2014) «Κανονισμός Οργάνωσης και Λειτουργίας των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας»

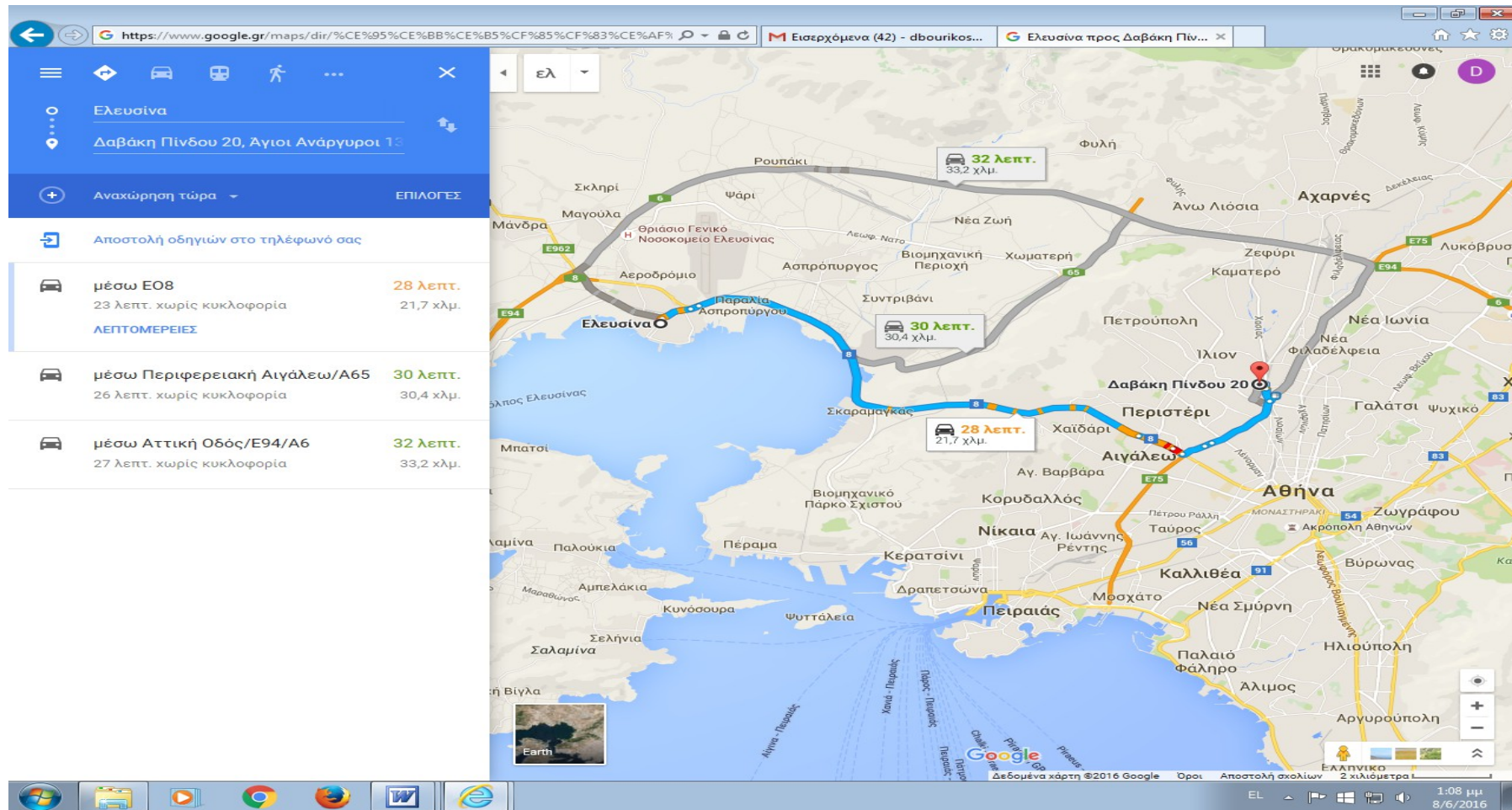
FRA (2014), *Education: The situation of Roma in 11 EU Member States, Roma survey- Data in Focus*, FRA: Vienna

Google Maps: <https://www.google.gr/maps>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ (ΧΛΜ)* ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ (' ΙΧ)*
ΔΗΜΩΝ/ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΑΠΟ ΤΑ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΣΔΕ (ΑΧΑΡΝΩΝ, ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ)
ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ (ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΤΟΠΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΣΔΕ)**

ΕΛΕΥΣΙΝΑ-ΣΔΕ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

ΜΕΓΑΡΑ- ΣΔΕ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

https://www.google.gr/maps/dir/%CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%81%CE%B1, Εισερχόμενα (42) - dbourikos... Μέγαρο προς Δαβάκη Πίν...

Μέγαρο
Δαβάκη Πίνδου 20, Άγιοι Ανάργυροι 13

Αναχώρηση τώρα ΕΠΙΛΟΓΕΣ

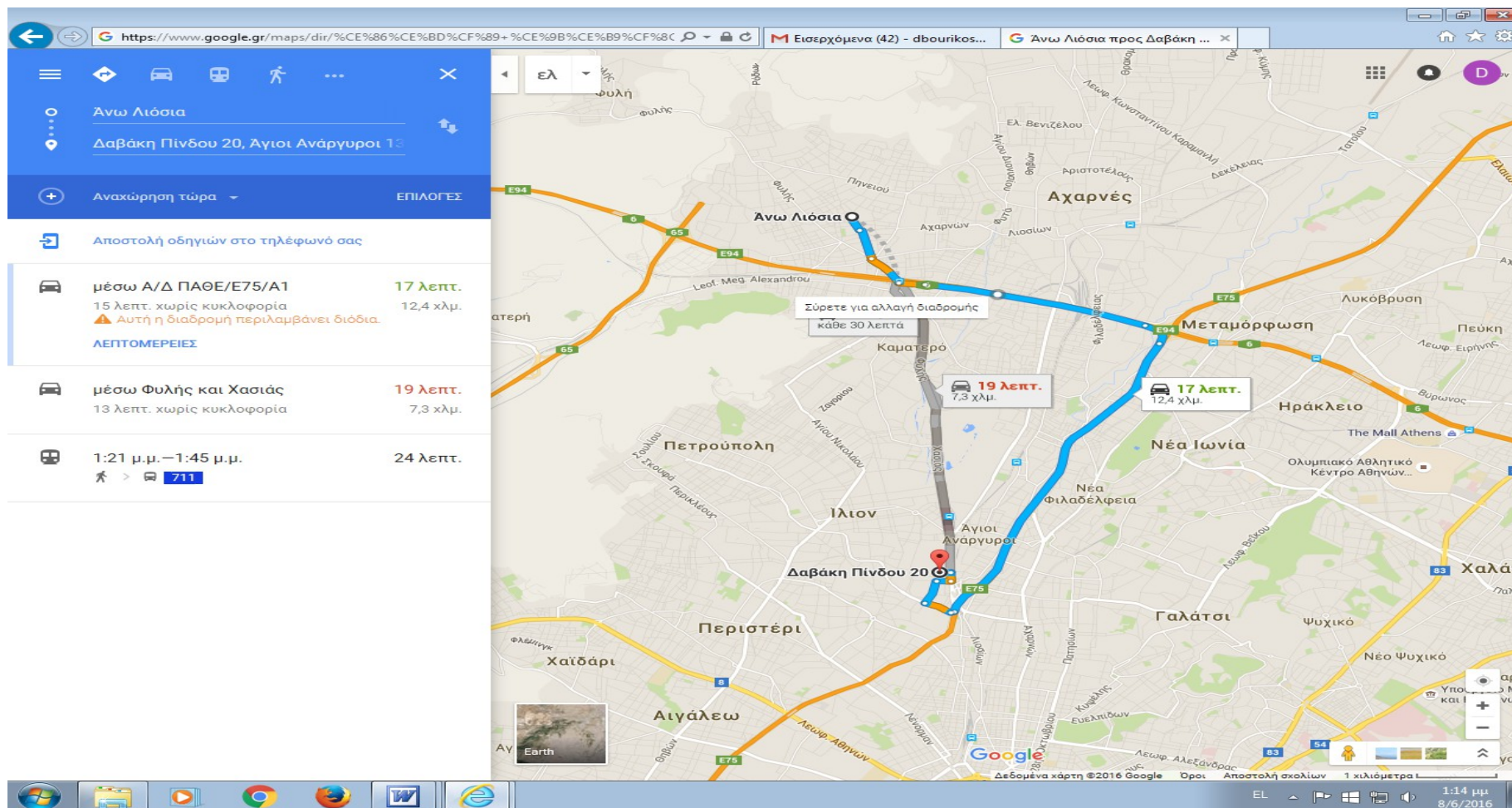
Αποστολή οδηγιών στο τηλέφωνό σας

μέσω E94 46 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία ▲ Αυτή η διαδρομή περιλαμβάνει διόδια. ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ	50 λεπτ. 56,8 χλμ.
μέσω Ολυμπία Οδός/A8/E94 και E08 47 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία	54 λεπτ. 50,5 χλμ.

Μάνδρα
38.139368, 23.475902

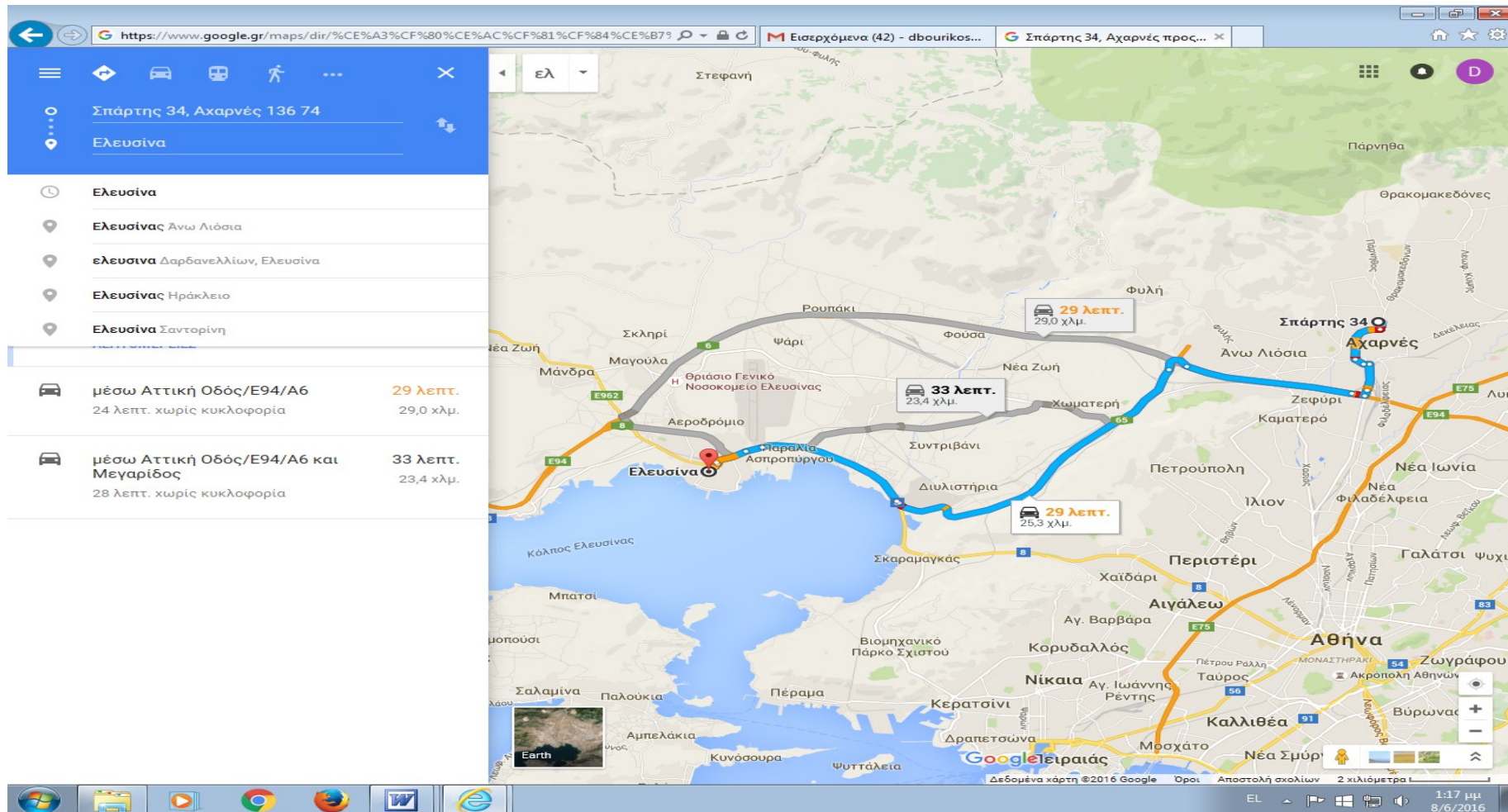
Δεδομένα χάρτη ©2016 Google Όροι Αποστολή σχολίων 5 χιλιόμετρα 1:10 μμ 8/6/2016

ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ – ΣΔΕ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΓΥΡΩΝ

[illegible]

ΕΛΕΥΣΙΝΑ- ΣΔΕ ΑΧΑΡΝΩΝ

ΜΕΓΑΡΑ- ΣΔΕ ΑΧΑΡΝΩΝ

https://www.google.gr/maps/dir/%CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%81%CE%B1/... Εισερχόμενα (42) - dbourikos... Μέγαρο προς Σπάρτης 34, ...

Μέγαρο
Σπάρτης 34, Αχαρνές 136 74

Αναχώρηση τώρα ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Αποστολή οδηγιών στο τηλέφωνό σας

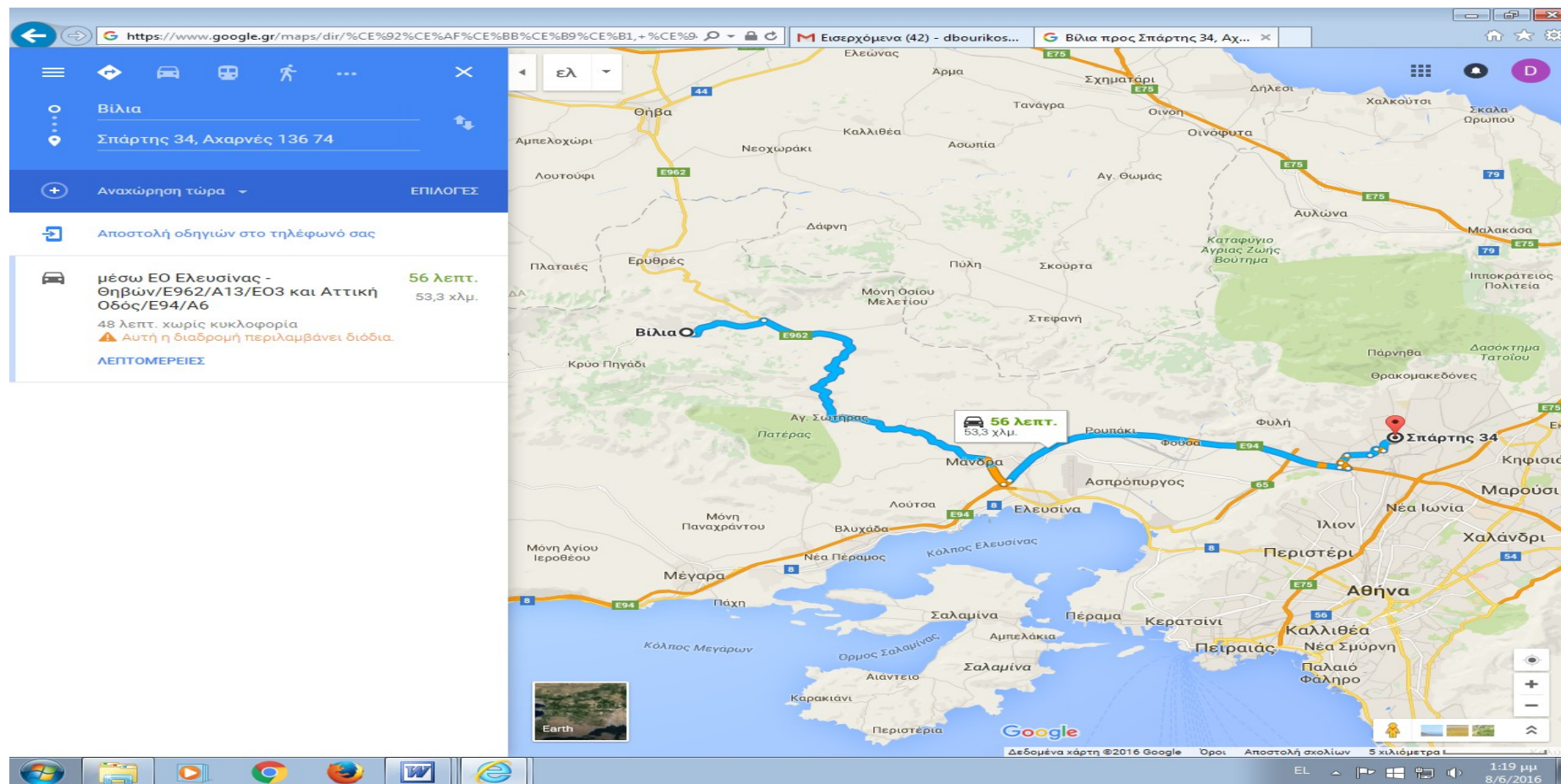
μέσω E94 48 λεπτ. 50,6 χλμ.
44 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία
Αυτή η διαδρομή περιλαμβάνει διόδια.
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

Ο Μέγαρο
Μόνη Αγίου Ιεροθέου
Μόνη Παναχράντου
Μέγαρο
Πάχη
Κόλπος Μεγάρων
Κόλπος Ελευσίνας
Ελευσίνα
Ασπρόπυργος
Ρουπάκι
Φούσα
Σπάρτης 34
Αθήνα
Πειραιάς
Καλλιθέα
Νέα Σμύρνη
Παλαιό Φάληρο
Βούλα
Υψηλή
Λαγούσα

Δεδομένα κάρτη ©2016 Google Όροι Αποστολή σχολίων 5 κιλόμετρα

EL 1:19 μμ 8/6/2016

ΒΙΛΙΑ- ΣΔΕ ΑΧΑΡΝΩΝ

ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ-ΣΔΕ ΑΧΑΡΝΩΝ

https://www.google.gr/maps/dir/%CE%91%CE%9D%CE%A9+%CE%9B%CE%99%CE%9F Εισερχόμενα (42) - dbourikos... ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ προς Σπάρτη...

ΕΛ

ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ, Ανω Λιόσια, Γιάννη Τσαρ...
Σπάρτης 34, Αχαρνές 136 74

Αναχώρηση τώρα ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Αποστολή οδηγιών στο τηλέφωνό σας

μέσω Αχαρνών	11 λεπτ.	4,8 χλμ.
9 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία		
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ		
μέσω Αριστοτέλους	11 λεπτ.	4,7 χλμ.
9 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία		
μέσω Αιγαίου Πελάγους	12 λεπτ.	5,6 χλμ.
10 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία		

Earth

Δεδομένα χάρτη ©2016 Google Όροι Αποστολή σχολίων 500 μέτρα

EL 1:20 μμ 8/6/2016

ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ- ΣΔΕ ΑΧΑΡΝΩΝ

https://www.google.gr/maps/dir/%CE%91%CF%83%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%80% Εισερχόμενα (42) - dbourikos... Ασπρόπυργος προς Σπάρ...

Ασπρόπυργος
Σπάρτης 34, Αχαρνές 136 74

Αναχώρηση τώρα ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Αποστολή οδηγιών στο τηλέφωνό σας

μέσω Αττική Οδός/E94/A6 **24 λεπτ.**
20 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία 18,0 χλμ.
Αυτή η διαδρομή περιλαμβάνει διόδια.
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

μέσω Λεωφ. Νατο **26 λεπτ.**
22 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία 15,9 χλμ.

1:29 μ.μ.–2:29 μ.μ. 1 ώρ.
878 740

Ασπρόπυργος, Αχαρνές, Σπάρτης 34, Αθήνα

1:21 μμ 8/6/2016

ΕΛΕΥΣΙΝΑ- ΣΔΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

https://www.google.gr/maps/dir/%CE%95%CE%BB%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%AF%... Εισερχόμενα (42) - dbourikos... Ελευσίνα προς Πόγραδες ...

ΕΛ

Ελευσίνα
Πόγραδες 5, Περιστερί 121 31

Αναχώρηση τώρα ▾ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Αποστολή οδηγιών στο τηλέφωνό σας

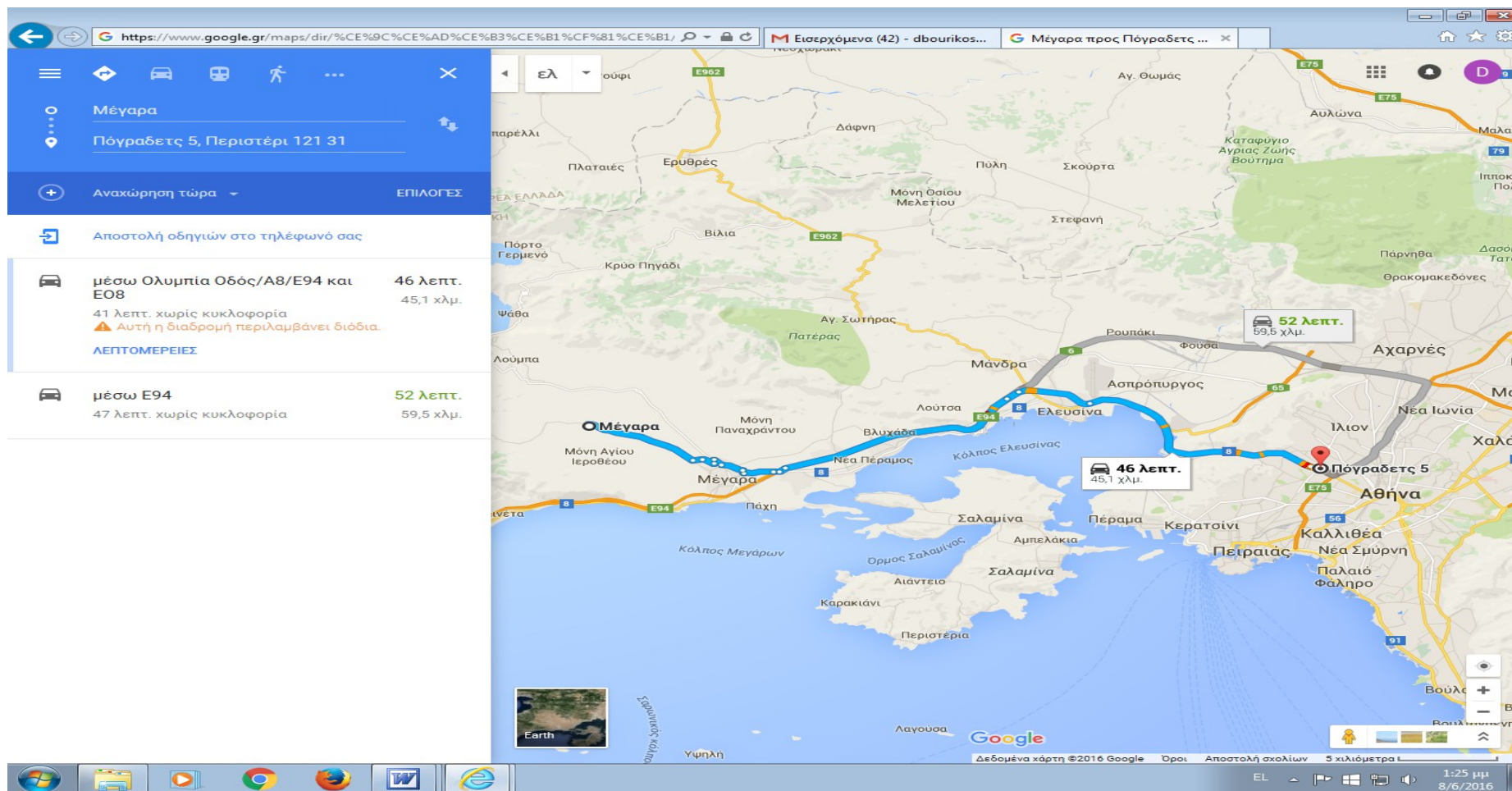
μέσω ΕΟ8 21 λεπτ.
16 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία 16,3 χλμ.
[ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ](#)

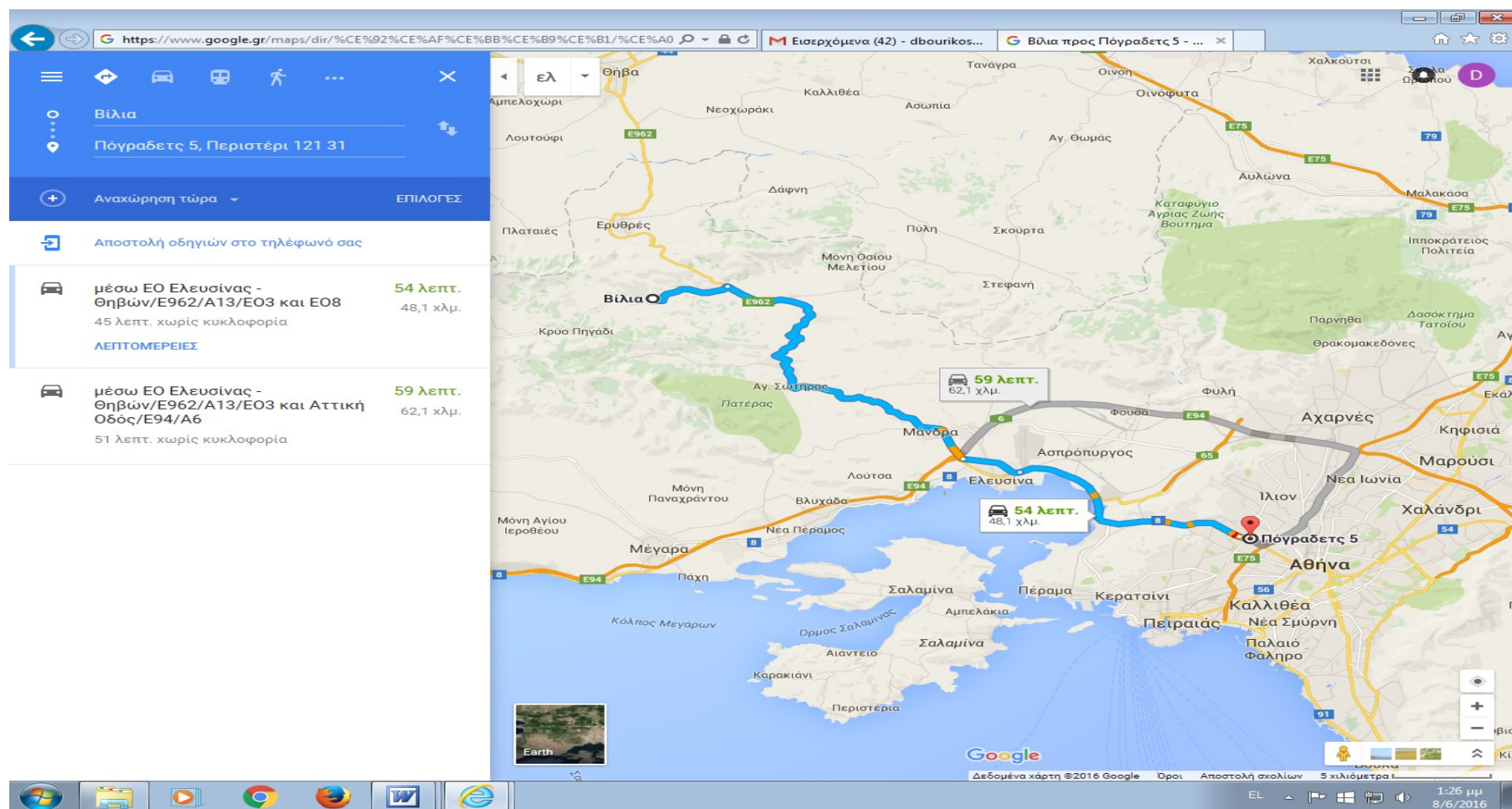
1:43 μ.μ. - 2:25 μ.μ. 42 λεπτ.
845

21 λεπτ. 16,3 χλμ.
42 λεπτ. κάθε 15 λεπτά

Δεδομένα χάρτη ©2016 Google Όροι Αποστολή σχολίων 2 χιλιόμετρα 1:25 μμ 8/6/2016

ΜΕΓΑΡΑ- ΣΔΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

ΒΙΛΙΑ- ΣΔΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ- ΣΔΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

https://www.google.gr/maps/dir/%CE%86%CE%BD%CF%B9+%CE%9B%CE%B9%CF%8C

Εισερχόμενα (42) - dbourikos... Άνω Λίοςια προς Πόγραδε...

ΕΛ

Άνω Λίοςια
Πόγραδετς 5, Περιστερί 121 31

Αναχώρηση τώρα ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Αποστολή οδηγιών στο τηλέφωνό σας

μέσω Α/Δ ΠΑΘΕ/Ε75/Α1 18 λεπτ. 15,1 χλμ.
15 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία
Αυτή η διαδρομή περιλαμβάνει διόδια.
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

1:31 μ.μ.—2:28 μ.μ. 57 λεπτ.
B12 > 703

1:28 μ.μ.—2:20 μ.μ. 52 λεπτ.
Κιάτο - Αεροδρόμιο > Χαλκίδα - Πειραιάς
B15

18 λεπτ. 15,1 χλμ.

57 λεπτ. κάθε 15 λεπτά

52 λεπτ.

Google

Ακρόρις Δεδομένα χάρτη ©2016 Google

ΕΛ 1:26 μμ 8/6/2016

The screenshot shows a Google Maps interface with a route from Aspropyrgos to Pnyraftes 5, Peristeri 121 31. The map displays three route options:

- μέσω Ε08**: 21 λεπτ., 14,2 χλμ. (17 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία). **ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ**
- μέσω Αττική Οδός/Ε94/Α6 και Α/Δ ΠΑΘΕ/Ε75/Α1**: 26 λεπτ., 26,8 χλμ. (22 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία)
- 1:26 μ.μ. – 2:22 μ.μ.**: 56 λεπτ. (Γ16 > 🚶)

The map also shows the surrounding area of Athens, including the coast and various districts. The bottom of the screen shows the Windows taskbar with the Start button and several open applications.

A screenshot of a Google Maps interface on a Windows desktop. The browser address bar shows a URL from google.gr/maps. The map displays a route from Eleusina (Ελευσίνα) to Aspropyrgos (Ασπρόπυργος). Three travel options are listed on the left sidebar:

- By car (μέσω ΕΟ Αθηνών Κορίνθου/ΕΟ8): 11 minutes, 5.6 km.
- By train (1:52 μ.μ. - 2:15 μ.μ.): 23 minutes.
- By train (1:38 μ.μ. - 2:14 μ.μ.): 36 minutes.

The map shows the coastline, major roads like E94, and various landmarks such as the Eleusina Airport (Στρατιωτικό Αεροδρόμιο Ελευσίνας). A small satellite view inset is visible at the bottom left of the map area. The Windows taskbar at the bottom includes icons for Internet Explorer, File Explorer, and other applications, along with the system clock showing 1:29 PM on 8/6/2016.

ΒΙΛΙΑ- ΕΛΕΥΣΙΝΑ

The screenshot displays a Google Maps interface on a Windows operating system. The browser window shows the URL: <https://www.google.gr/maps/dir/%CE%92%CE%AF%CE%BB%CE%B9%CE%B1/%CE%95>. The map shows a route from Bilia (Βίλια) to Eleusina (Ελευσίνα). The route is marked with a blue line and an orange line, indicating different road types. Key locations along the route include Patras (Πάτρας), Eleusina (Ελευσίνα), and various smaller towns and landmarks. The sidebar on the left provides route options, including 'Αποφυγή Αυτοκινητόδρομοι', 'Διόδια', 'Πορθμεία', and 'Μονάδες απόστασης' (miles and kilometers). A callout box indicates a travel time of 40 minutes and a distance of 33.7 km. The bottom taskbar shows various application icons, including the Start button, File Explorer, Google Chrome, and other standard Windows icons. The system clock in the bottom right corner shows the time as 1:30 μμ on 8/6/2016.

ΜΕΓΑΡΑ- ΕΛΕΥΣΙΝΑ

Επιλογές διαδρομής

Αποφυγή

- Αυτοκινητόδρομοι
- Διόδια
- Πορθμεία

Μονάδες απόστασης

- Αυτόματη ρύθμιση
- μίλια
- χλμ

Αποστολή οδηγιών στο τηλέφωνό σας

μέσω Ολυμπία Οδός/A8/E94 30 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία Αυτή η διαδρομή περιλαμβάνει διόδια. ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ	32 λεπτ. 30,7 χλμ.
μέσω Επαρ.Οδ. Μεγάρων-Περάκωρα 36 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία	39 λεπτ. 29,2 χλμ.

Δεδομένα χάρτη ©2016 Google

Όροι Αποστολή σχολίων 5 χιλιόμετρα

1:31 μμ 8/6/2016

ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ-ΕΛΕΥΣΙΝΑ

https://www.google.gr/maps/dir/%CE%9C%CE%AD%CE%B3%CE%B1%CF%81%CE%B1/ Εισερχόμενα (42) - dbourikos... Μέγαρο προς Ελευσίνα - Χ...

ΕΛ

Μέγαρο
Ελευσίνα

Επιλογές διαδρομής ΚΛΕΙΣΙΜΟ

Αποφυγή
■ Αυτοκινητόδρομοι
■ Διόδια
■ Πορθμεία

Μονάδες απόστασης
○ Αυτόματη ρύθμιση
● μίλια
● κλμ

Αποστολή οδηγιών στο τηλέφωνό σας

μέσω Ολυμπία Οδός/A8/E94 30 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία ▲ Αυτή η διαδρομή περιλαμβάνει διόδια. ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ	32 λεπτ. 30,7 κλμ.
μέσω Επαρ.Οδ. Μεγάρων-Περάχωρα 36 λεπτ. χωρίς κυκλοφορία	39 λεπτ. 29,2 κλμ.

Δεδομένα χάρτη ©2016 Google Όροι Αποστολή σχολίων 5 χιλιόμετρα

1:31 μμ
8/6/2016

